

België - Belgique
P.B. - P.P.
8500 Kortrijk
BC 20258

KONINKLIJKE EN MENSLIEVENDE VERENIGING DER
DRAGERS van ERETEKENS en MEDAILLES van BELGIË
VOOR DADEN VAN MOED, ZELFOPOFFERING EN VAN MENSLIEVENDHEID

ONDER DE HOGE BESCHERMING VAN Z.M. DE KONING
EN HET EREVOORZITTERSCHAP VAN DE H. BURGEMEESTER VAN BRUSSEL

VADERLANDSE VERENIGING
Zonder winstgevend doel
Gesticht te Brussel op 3 december 1865 - Koninklijk Erkend op 2 juli 1883

INFOBLAD KORTRIJK

Afgiftekantoor: KORTRIJK CENTRUM

Verantwoordelijke uitgever:
Rasson Nadia - Steenstraat 103 -
8501 Heule

P 806019
PRS: 3048465

Nummer 91 – 1ste kw 2020 (jan-feb-mrt)

UITNODIGING

ZATERDAG 04 April 2020

*Koninklijke en Menslievende
Vereniging der
Dragers van Eretkens en
Medailles van België*

Regionale Kortrijk

FEEST DER GEDECOREERDEN

Siège social / Sociale zetel : Astridpad 5 – 8540 Deerlijk
Tel. & Fax : +32 56-32.90.17 – Gsm : +32 477-28.33.21 – Email : rudy.maesl@proximus.be
a.s.b.l. / v.z.w. 515/53 – N° d'entreprise – Ondernemingsnr 408.696.434 – Arrondissement judiciaire : Courtrai / Gerechtelijk arrondissement : Kortrijk

Erevoorzitter Provinciale West-Vlaanderen : Graaf Henri d'UDEKEM d'ACOZ
Voorzitter Regionale Kortrijk: RASSON Nadia, Steenstraat 103 te 8501 HEULE
☎ & 📠: +32 56-35.63.35 - 📧 : rasson.n@telenet.be

REGIONAAL BESTUUR KORTRIJK dd. 19-10-2018

VOORZITTER

Mevr. Nadia RASSON (2021)
Steenstraat 103
8501 HEULE
☎ & 📠: 056 35 63 35
GSM: 0485 12 35 45
E-mail: rasson.n@telenet.be

KANSELIER - VERSLAGGEVER

Dhr. Kurt VERHELLE (2021)
Kapel ter Bede 28
8500 KORTRIJK
GSM : 0486 72 19 86
E-mail: kurt.verhelle@telenet.be

COMMISSARIS

Mevr Lutgarde TACK (2020)
Gijzelbrechtegemstraat 29
8570 ANZEGEM
☎ : 056 68 79 14
GSM : 0474 63 75 99

VAANDELDRAGER

Dhr Brecht VAN DER AUWERA
Nachtegaalstraat 23
8511 AALBEKE
☎ : 056 40 42 96
GSM : 0485 41 38 25
E-mail: vanderauwerabrecht@gmail.com

COMMISSARIS JONGEREN

Dhr Pieter D'HAENE (2021)
Bozestraat 50
8501 HEULE
GSM : 0477 72 05 04
E-mail: dhaene.pieter@icloud.com

ONDERVOORZITTER - SECRETARIS

Dhr. Philippe DE CALUWE (2021-2022)
Mellestraat 263
8501 HEULE
☎: 056 37 11 42
GSM : 0495 32 29 39
E-mail: philippedecaluwe@gmail.com

ASSISTENT - KANSELIER

Dhr Danny BOUCKENOOGHE (2021)
Molenhof, 3
8550 ZWEVEGEM
☎: 056 35 87 12
GSM : 0497 32 88 14
E-mail: danny.bouckenoooghe@telenet.be

PENNINGMEESTER

Dhr Thierry PLAÏTIN (2021)
Molenkouter 22
8510 ROLLEGEM
GSM : 0478 21 30 06
E-mail: thierry.plaitin@hotmail.com

COMMISSARIS MILITAIRES

Dhr Ivan VAN DER AUWERA (2021)
Nachtegaalstraat 23
8511 AALBEKE
☎ : 056 40 42 96
GSM : 0486 23 62 57
E-mail: ivan.vanderauwera@skynet.be

EREKANSELIER

Mevr. Lutgarde TACK

De e-mail adressen kunnen aangepast worden naar naam van persoon @kmvdebk Kortrijk.be

ONS JAARLIJKS PROMOTIEFEEST
ZATERDAG 04 APRIL 2020

Mevrouw, Mijnheer,

Het bestuur van de Koninklijke en Menslievende Vereniging der Draggers van Eretekens en Medailles van België, Regio Kortrijk, heeft de eer en het genoegen u en uw echtgeno(o)t(e) uit te nodigen tot deelname aan het jaarlijkse feest en de uitreiking van de eretekens **PROMOTIE 2020**.

U wordt tevens uitgenodigd tot deelname aan het feestbanket waarvoor kan ingeschreven worden door storting van **58 Euro op rekeningnummer BE22 7509 0426 1747** van gedecoreerden Kortrijk.

Wie niet blijft voor het feestbanket maar **enkel** deelneemt aan de receptie gelieve **25 Euro** te storten op rekeningnummer **BE22 7509 0426 1747** met mededeling : **Receptie**

De uiterste inschrijvingsdatum voor de maaltijd is : **25 maart 2020**.

Inschrijvingen na deze datum kunnen om praktische redenen niet meer aanvaard worden !

Niet betaalbaar ter plaatse (GEEN CASH GELD)

Schrijf tijdig in zodat wij geen moeilijkheden hebben voor het inrichten van de zaal – U kan uw voorkeur voor tafelen opgeven – Wij proberen in de mate van het mogelijke aan uw wensen te voldoen.

PROGRAMMA

11.30 u	OPENEN VAN DE DEUREN VAN FEESTZAAL-RESTAURANT "T BALLADEHOF" HOOGSTRAAT 15 TE 8554 ZWEVEGEM (SINT-DENIJS)
11.45 u	RECEPTIE
12.00 u	UITREIKING VAN DE ERETEKENS PROMOTIE 2020 GEVOLGD DOOR HET FEESTBANKET

MENU

**APERO MET HAPJES
GOUDBRUIN GEBAKKEN KABELJAUW MET RISOTTO EN EEN SAFFRAANSAUSJE
SEIZOENSSOEP
OPGEVULD KALKOENLAPJE MET RICOTTA EN ZONGEDROOGDE TOMAAT MET
GEBAKKEN AARDAPPELEN
CREATIE VAN DE CHEF
KOFFIE MET VERSNAPERINGEN
DRANKEN EN WIJNEN TOT AAN DE KOFFIE**

Na het banket is er een gezellig samenzijn met tombola.

Wij hopen u talrijk te mogen verwelkomen op ons jaarlijks feest, en bieden u onze oprechte
Vaderlandslievende groeten aan.

Namens het bestuur.

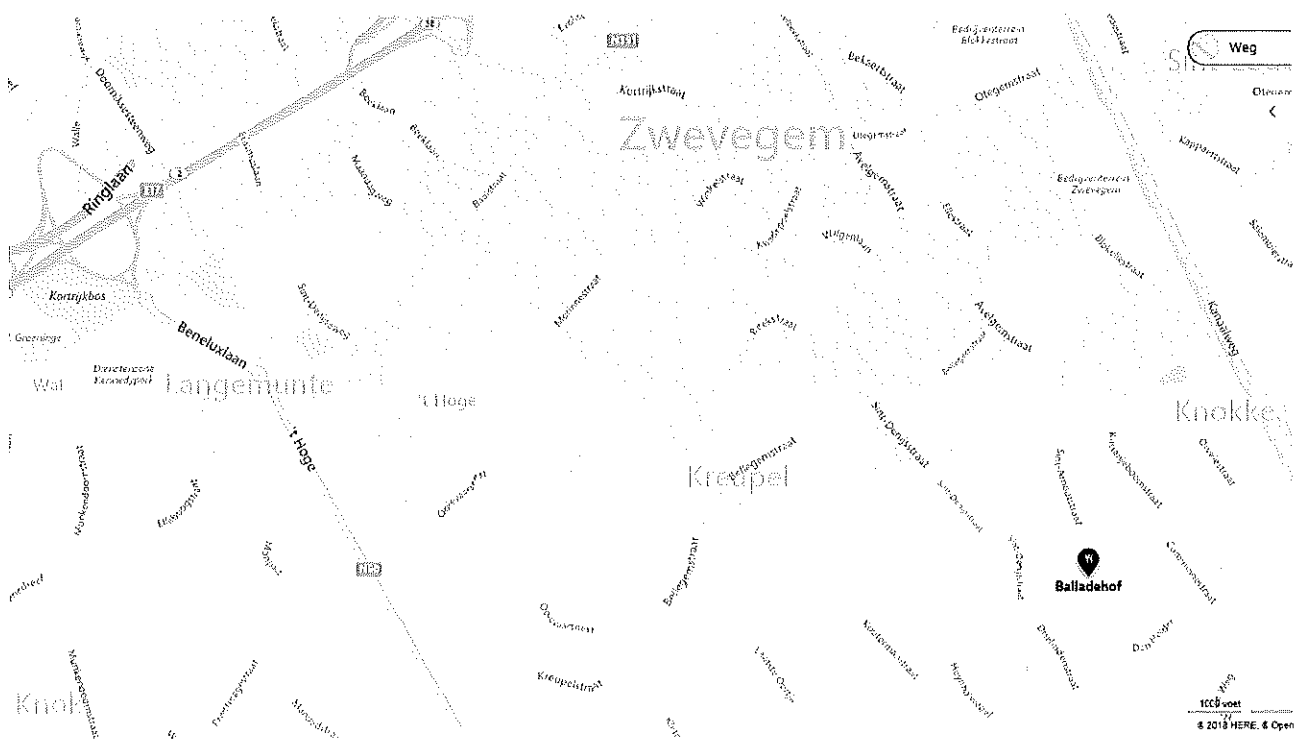
ONS JAARLIJKS PROMOTIEFEEST ZATERDAG 04 APRIL 2020

't Balladehof

Hoogstraat 15
8554 Zwevegem - Sint Denijs

Tel.: 056/75 65 45

**WEES FIER BIJ HET DRAGEN VAN UW ERETEKENS -ZE GETUIGEN VAN MOED -
WILSKRACHT - DAPPERHEID EN VAN ONWANKELBARE TROUW
AAN VORST EN VADERLAND.**

Siège social / Sociale zetel : Astridpad 5 – 8540 Deerlijk

Tel. & Fax : +32 56-32.90.17 – Gsm : +32 477-28.33.21 – Email : rudy.maes1@proximus.be

a.s.b.l. / v.z.w. 515/53 – N° d'entreprise – Ondernemingsnr 408.696.434 – Arrondissement judiciaire : Courtrai / Gerechtelijk arrondissement : Kortrijk

Erevoorzitter Provinciale West-Vlaanderen : Graaf Henri d'UDEKEM d'ACOZ

Voorzitter Regionale Kortrijk: RASSON Nadia, Steenstraat 103 te 8501 HEULE

☎ & 📠 : +32 56-35.63.35 - ✉ : rasson.n@telenet.be

Uitnodiging Daguitstap Thema : In de voetstappen van .....

De 1ste Wereldoorlog was pas 20 jaar voorbij of ons land werd terug meegesleurd in een gewapend conflict dat 4 jaar zou duren. Na de oorlog werden we geconfronteerd met de gruwel die zich tijdens de bezettingsjaren had afgespeeld. Voor vele was het lijden begonnen met een gevangenschap in het "Fort van Breendonk" waarna ze werden overgebracht naar de kazerne "Dossin" te Mechelen om daar op transport gezet te worden richting de kampen. Vele overleefde de ontbering en gruwel van de kampen niet. Dit jaar zal het dus 80 jaar geleden zijn, hierdoor vonden we het een gepast moment om onder begeleiding deze beide plaatsen te bezoeken. De organisatoren zijn fier een mooi herdenkings- maar ook cultureel programma te kunnen voorstellen.

Datum : Dinsdag 23 juni 2020
Vertrek & verzamelplaats : 07.30 stipt – parking Sportcampus Lange Munte te Kortrijk

Programma :

1. Bezoek Fort van Breendonk
2. Bezoek St Rombouts Kathedraal van Mechelen (vrij bezoek)
3. Geleid bezoek aan de brouwerij 'T Anker + degustatie
4. Middagmaal
5. Bezoek Dossin Kazerne Mechelen
6. Avondmaal te Kortrijk restaurant "de Vlasblomme"

Belangrijk de deelname prijs : € 65.

Gelieve jullie deelname te bevestigen vóór **29 mei 2020** (*noodzakelijk voor de reservatie in de musea*) door het terugsturen van onderstaand document en het bedrag over te schrijven op rekening nr : **BE22 7509 0426 1747** van de KMVDEMB afd. Kortrijk
LET OP ER ZIJN SLECHTS 50 PLAATSEN BESCHIKBAAR ! DUS WEES ER SNEL BIJ

De organisators

Kurt Verhelle

Ivan Van der Auwera

De Voorzitter

Nadia Ranson

Inschrijvingsformulier :

Voornaam : .....

Naam:.....

Adres :.....

Tel nr :.....

Email :.....

Zal niet / deelnemen aan de daguitstap van 23 juni 2020.

Met: ..... personen.

Dit formulier terug te sturen VÓÓR 29 mei 2020 naar :

Ivan Van der Auwera

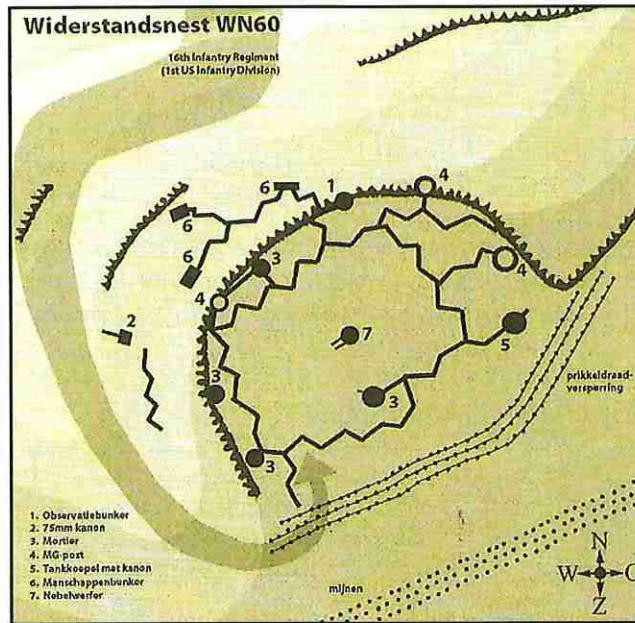
Nachtegaalstraat 23

8511 Aalbeke

Of per email terugsturen naar : ivan.vanderauwera@skynet.be

The Paths to Freedom

DE VEROVERING VAN WN60

Punt 53 : Widerstandsnest WN60 ligt ter hoogte van het gehucht Cabourg, ten oosten van Colleville-sur-Mer, en heeft daarvandaan vrij schootsveld op de landingsstranden Fox Red en Fox Green van Omaha Beach. Het bunkercomplex wordt door veertig soldaten van de 352. Infanterie Division bemand, die pas op 15 maart 1944 – vanuit het gebied rond St. Lô – aan de kust worden gelegerd.

Twee eenheden van 16th Infantry Regiment (1st Infantry Division) landen om 07.00 uur onderaan het klif van het complex, buiten het zicht van de Duitsers. Via de natuurlijke opening ten westen van het complex trekken ze naar boven en vallen ze WN60 aan. Na een kort, maar hevig gevecht weten ze met granaten en explosieven de Duitsers uit hun bunkers te verdrijven. Om 09.00 uur geven de laatste Duitsers zich over en daarmee is WN60 het eerste bunkercomplex, dat op Omaha Beach is veroverd. Hierbij worden 31 Duitse soldaten krijgsgevangen gemaakt.

R O U T E B E S C H R I J V I N G

43. U rijdt Ste. Honorine-des-Pertes in.
44. Weg door dorp doorgaand volgen. U rijdt weer langs het parkeerterrein.
45. Direct na versmalling in weg, na laatste huis met heg, **rechts**, Rue des Vignets. U rijdt langs Christusbeeld.
46. T-splitsing **links**, onverhard pad.
47. Einde pad **links**, onverhard pad en direct met **bocht rechts** volgen, blijft onverhard.
48. Onverhard pad met haakse **bocht links** volgen. Pad wordt verhard.
49. 2e weg **rechts**, bij rood hek, Rue des Poissonniers, verharde weg.
50. - I **recht**door.
51. - I **recht**door, onverhard pad op.
52. Y-splitsing **rechts** aanhouden, onverhard pad, even licht stijgend. Pad gaat over in graspad.
53. Einde graspad **recht**door, onverhard pad.
Het onverharde pad rechts leidt naar WN60. De ingang is bij het houten hek (alleen voetgangers). Hier zijn nog oude loopgraven te zien en heeft u een prachtig uitzicht over Omaha Beach.
54. - I **recht**door, onverhard.
55. - I **recht**door, onverhard.
56. **Onverhard**: na 300 m bij einde pad (in bocht naar links) **rechts**, onverhard.
Lees verder op punt 61.
Verhard: einde pad (in bocht naar links) **links**, onverhard.
57. **Verhard**: pad maakt haakse **bocht rechts**.
58. **Verhard**: 1e weg **links**, verharde weg.
59. **Verhard**: einde weg **rechts**, bij verkeersspiegel aan overkant weg (=D514).
60. **Verhard**: na ± 750 m (2e weg) **rechts**, bij bord Plage d'Omaha, dalende weg.
Lees verder op punt 71.
61. **Onverhard**: pad maakt haakse **bocht links**, onverhard.
62. **Onverhard**: einde pad doorgaand **links** aanhouden, onverhard.
63. **Onverhard**: pad maakt haakse **bocht links**, onverhard.
64. **Onverhard**: einde pad **rechts**, onverhard.
65. **Onverhard**: Y-splitsing **links** aanhouden, onverhard pad door bos.
66. **Onverhard Jeeps/Dodges**: einde pad **rechts**, verharde weg op.
Lees verder op punt 69.
Onverhard GMC en groter: einde pad **links**, verharde weg op.
67. **Onverhard GMC en groter**: Y-splitsing **rechts**.
68. **Onverhard GMC en groter**: T-splitsing **rechts**, dalende weg
Lees verder op punt 71.
69. **Onverhard Jeeps/Dodges**: na ± 500 m rijdt u over erf van boerderij! RIJD DUS LANGZAAM EN VOORZICHTIG!!!
70. **Onverhard Jeeps/Dodges**: eind pad **rechts**, verharde weg op.
71. Dalende weg volgen tot aan het strand.
Jeeps kunnen links parkeren op parkeerterrein. Grotere voertuigen rechts en langs weg parkeren.
U bent op Fox Green, waar op D-Day E en F Companies van 16th Infantry regiment als eerste aan land kwamen. Op het grasveld voor het strand zijn nog vaag tankgrachten te zien. Rechts in de duinen ligt WN61, waarvan het 88mm kanon al om 07.10 uur door de Sherman tank van Staff-Sergeant Sheppard werd uitgeschakeld. Lees verhaal verder.
72. Vanaf parkeerterrein **terugrijden**, de weg omhoog.
73. Y-splitsing **rechts** aanhouden, richting Cimetière Américain.
74. Na ± 300 m, bij bordje Circuit de la Plage d'Omaha aan Linkerhand, is rechts een voetpad naar WN62 en het Monument voor de 1st US Infantry Division.
Parkeer zo strak mogelijk langs de paaltjes, zodat andere Voertuigen kunnen passeren.
WN62 werd destijds bemand door 31 soldaten van 716. Infanterie Division en artilleristen van 352. Infanterie Division. Lees het verhaal van Hein Severloh op WN62.
75. Weg met haakse bocht **links** volgen.
76. Einde weg, op rotonde, **rechts**, richting Cimetière Américain.
De Amerikaanse oorlogsbegraafplaats torent boven het landingsstrand Easy Red van Omaha Beach uit. Hier liggen tegenwoordig nog 9.386 soldaten begraven. Bezoek ook het indrukwekkende Visitors Center, dat in 2004 is geopend.
77. **Volg de pijlen** op het parkeerterrein naar de uitgang.
Met een omweg komt u bij de rotonde voor de ingang.
78. Rotonde voor ingang **links**.
79. Rotonde **rechts** (1e afslag), D514 richting Bayeux par RN13.
80. U rijdt Colleville-sur-Mer uit.
81. U rijdt St. Laurent-sur-Mer in.
82. Na ± 350 m (1e weg) **scherp rechts**, bij bord La Plage, Rue Quincangronge.
83. Y-splitsing **links**, richting La Plage.
84. Y-splitsing **rechts**, richting La Plage.
85. Y-splitsing **rechts**.
Links staat een monument voor Advanced Landing Ground A21C (tijdelijk vliegveld), dat links van het monument lag en evenwijdig liep met het strand van Omaha Beach. Lees verhaal verder.

Wordt vervolgd

1ST INFANTRY DIVISION 'BIG RED ONE' OP OMAHA BEACH

Punt 71 : Pal onder het meest versterkte punt op Omaha Beach, Widerstandsnest WN62, landen E en F Company van het 16th Infantry Regiment (1st Infantry Division). Zodra de landingsboten vastlopen op Fox Green en de klep naar beneden gaat, springen de mannen in het water. Tot hun schrik staan ze gelijk tot aan hun kin in het water. Met het geweer boven het hoofd moeten ze zich door de branding worstelen, terwijl er onophoudelijk vanaf de kliffen op hen geschoten wordt. De luchtbombardementen vooraf hebben de stellingen nauwelijks beschadigd, laat staan het zwijgen opgelegd. De meeste bommen zijn in het achterland gevallen en hebben alleen wat koeien gedood, zo blijkt achteraf. Ook de beschietingen van de Amerikaanse vloot op zee komen te ver landinwaarts terecht, omdat de Navy bang is om op eigen soldaten op het strand te raken.

Het vuur van de kliffen is moordend. Van een eenheid van F Company sneuvelen zeventien mannen, nog voordat ze het strand kunnen bereiken. Van een andere landingsboot weten maar zeven mannen het strand te bereiken. Op het strand komen ze tot de ontdekking, dat door hun vliegtuigen geen bommen zijn gedropt en er dus geen kraters zijn om dekking te zoeken. De enige dekking zijn de obstakels, die de Duitsers op het strand hebben geplaatst. Die zijn echter gevaarlijk, want soms zijn er mijnen op bevestigd. Enkele eenheden landen te ver naar het oosten en daarom moet F Company aanvallen met nog maar een derde van haar sterkte. Slechts twee officieren blijken de landing overleefd te hebben, als ze onderaan het klif zijn beland.

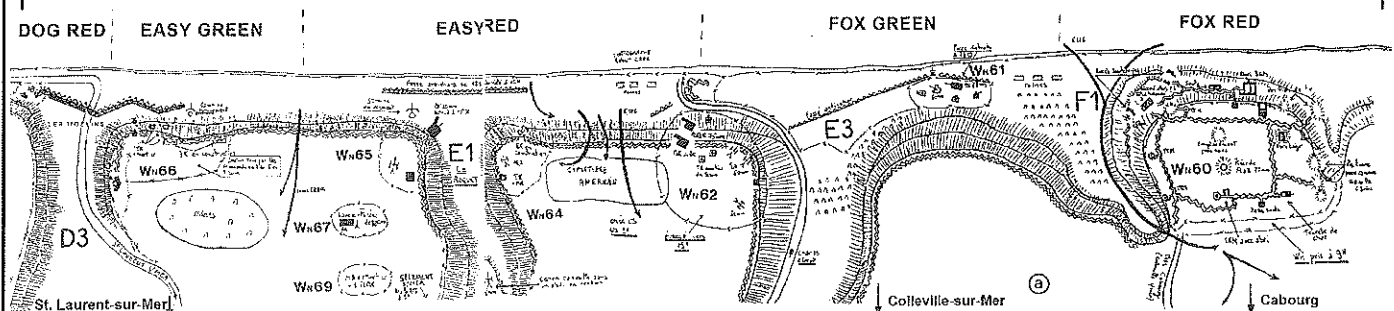
E Company heeft meer geluk, omdat deze verspreid op Fox Green landt. Toch vallen er veel gewonden, terwijl anderen in de branding net doen alsof ze dood zijn.

Door de sterke stroming raken vier boten van E Company van 116th Infantry Regiment (29th Infantry Division) uit koers en landen ook op Fox Green. Zodra ze landen, worden ze onmiddellijk onder vuur genomen. Vooral de MG42's zaaien dood en verderf met hun hoge vuursnelheid van 1.200 schoten per minuut. Ze kunnen een mens letterlijk doormidden schieten en worden dan ook snel 'de zeis' genoemd. In drie eenheden van E Company vallen binnen een paar minuten meer dan dertig slachtoffers. Capitaine Laurence A. Madill, de commandant van E Company vertelt later: *"Het strand oversteken betekende rennen voor je leven."*

Om 08.00 uur is de situatie op Easy red en fox Green onderaan WN62 zeer zorgelijk. De voertuigen, die het strand in groten getale bereiken, blijken niet in staat om het kiezelstrand over te steken en worden al snel vernietigd door het Duitse vuur. De meeste mannen, die het vlakke strand weten over te steken, verschuilen zich onderaan de kliffen, niet in staat of onwillig zich te bewegen. Colonel George A. Taylor, commandant van 16th Infantry Regiment landt op het kritieke moment om 08.15 uur, overziet de situatie en spoort de mannen aan: *"Twee soorten mensen blijven op dit strand, zij die dood zijn en zij die dood gaan. Laten we daarom als de donder maken, dat we hier vandaan komen."*

Tegen de middag stoten eenheden van E en G Company 16th IR door naar de top van het klif en weten WN62 uit te schakelen. Colonel Taylor richt in de bunker aan de voet van het klif een commandopost in. Vanuit deze post voert hij het bevel over zijn mannen bij de opmars landinwaarts.

Op D-Day zijn 4.184 jonge Amerikanen aan de voet van WN62 op Fox Green en Easy Red gesneuveld.

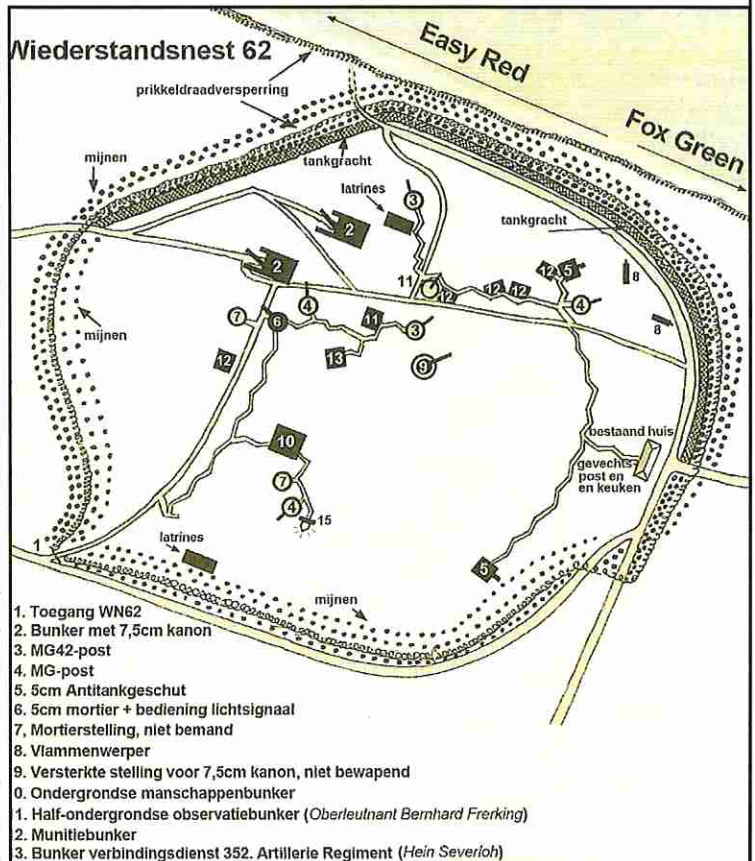

DE STRIJD BIJ WN62

Punt 74 : Widerstandsnest WN62 is het meest versterkte punt op Omaha Beach en heeft dan ook het langst standgehouden. De bemanning bestaat uit 21 infanteristen en zeven artilleriewaarnemers. De infanterie (3. Kompanie, 726. Infanterie regiment, 716. Infanterie Division) is permanent op het complex gelegd. De artilleriewaarnemers (352. Artillerie Regiment, 352. Infanterie Division) zijn gelegd in Houtteville en komen alleen in actie bij alarm.

In de nacht van 5 op 6 juni 1944 wekt Oberleutnant Bernhard Frerking rond middernacht zijn artilleriewaarnemers in Houtteville. "Es fangt an," roept hij. Hein Severloh die de persoonlijke verzorger ('sein Bursche') van Frerking is, springt uit zijn bed en kleedt zich snel aan. Alle eenheden zijn inmiddels in de hoogste staat van alarm. In het nachtelijk duister overstemt het ronken van de bommenwerpers, jagers en transportvliegtuigen elk geluid.

Severloh spant een paard met wagen en daarmee gaan de artilleriewaarnemers met hun Oberleutnant op weg naar WN62, zo'n 4,5 kilometer verderop. Via Surrain, St. Laurent en Colleville komen ze om 00.55 uur bij WN62 aan. De toegang naar het complex is ongeveer waar nu de weg naar de Amerikaanse erebegraafplaats loopt. Achter hen wordt de toegang met prikkeldraadversperringen afgesloten. De artilleristen gaan naar hun kleine bunkertjes, terwijl Hein Severloh zijn MG42 (Spandau)-post betreft. Vanaf dat moment kunnen ze niets anders doen, dan lijdzaam wachten op wat er gaat gebeuren. In de verte horen ze het aanvliegen van de para's ter hoogte van Utah Beach. De spanning is om te snijden.

Tegen 05.00 uur begint het ernst te worden. Het gedreun van aankomende vliegtuigen wordt sterker en voorspelt niet veel goeds. Al snel krijgen ze de bommenwerpers in het oog en iedereen zoekt gehaast dekking in de bunkers. Ze hebben dit keer geluk ... de bommen vallen zo'n vijftig meter achter het complex in het binnenland. Een foute berekening, die fatale gevolgen zal hebben voor de aanstormende Amerikanen. Direct na het bombardement beginnen de artilleriebeschietingen van de vloot voor de kust. Hoewel deze hevig zijn, wordt er relatief weinig beschadigd. Wel wordt het gras op het complex in brand geschoten en heeft Hein Severloh sindsdien een blijvende gehoorschadiging.

Tegen 06.00 uur komen de aanstormende landingsboten van 16th Infantry Regiment van de 'Big Red One' in zicht. De strijd op de sectoren Fox Green en Easy Red van Omaha Beach staat op het punt om los te barsten. Door de wind en sterke stroming landt ook E Company van 116th Infantry Regiment (29th Infantry Division) op Fox Green. Haar bevelhebber, Captain Laurence A. Madill, komt vrijwel direct in de vuurlinie terecht –waarschijnlijk van Hein Severloh – en verliest daarbij zijn linkerarm en raakt zwaargewond. Ondanks zijn zware verwondingen lukt 't Madill om zijn mannen van de levensgevaarlijke waterlijn weg te leiden. Vlak voordat hij aan zijn verwondingen bezwijkt, geeft Madill zijn beroemde order: "The senior surviving NCO is to get these men off this beach." Hij sterft omstreeks 07.00

D E S T R I J D B I J W N 6 2

Captain Madill ligt nu begraven op Omaha Beach Cemetery op Vak I, Rij 23, Graf 12. Raadselachtig is echter, dat op zijn grafsteen 7 juni 1944 als datum van zijn dood staat.

Terwijl de landingsboten aan strand komen, zit Hein Severloh in zijn MG42-post: *“Als de Amerikanen uit de boten in zee springen, beginnen meteen de Duitse mitrailleurs te ratelen. Met zo'n dodelijke precisie, dat er zeer veel doden en gewonden onder de Amerikanen vallen. Hun aanval stukt.”*

WN62 blijft tot het middaguur vuren, met het gevolg dat het zand op het strand voor het complex rood kleurt van Amerikaans bloed. Severloh vertelt in zijn boek, dat hij die ochtend waarschijnlijk zo'n 12.000 schoten uit zijn MG42 heeft gelost. Golf na golf van aanstormende Amerikaanse soldaten heeft hij gericht beschoten. Hoeveel doden hij daarmee onder de Amerikanen heeft veroorzaakt ... *“daaraan wil ik liever niet denken*, bekent hij later aan een Amerikaanse veteraan, waarmee hij bevriend raakt.

Ook aan Duitse zijde raken soldaten gewond of worden gedood. Ze worden niet vervangen en langzaamaan breekt de weerstand op WN62. Hein Severloh blijft tot ongeveer 15.30 uu op zijn post, totdat Oberleutnant Frerking aan de overgebleven soldaten van de stelling het bevel geeft om zich terug te trekken. Severloh bereikt WN63 bij Colleville en wordt daar op 7 juni rond 04.00 uur krijgsgevangen genomen.

Daardoor overleeft Hein Severloh de oorlog.

Zijn bevelhebber, Oberleutnant Bernhard Frerking overleeft het niet, hoogstwaarschijnlijk door een hoofdwond. Zijn lichaam wordt pas in 1947 in een veldgraf gevonden, in de buurt van WN62. hoewel hij eerst op Omaha Beach begraven is, heeft hij nu een laatste rustplaats gekregen op de Duitse oorlogsbegraafplaats La Cambe.

Wordt vervolgd

GEDENKSTÄTTE – MEMORIAL WALPERSBERG

Op 8 mei 2020 zal het precies 75 jaar geleden zijn dat de Tweede wereldoorlog zijn einde vond in Europa. Ons land was op dat moment reeds enkele maanden bevrijd van de bezetter en het normale leven kwam langzaam terug op gang.

Vele families waren echter nog hoopvol hun vader, broer, zoon of ander familielid levend terug te zien. Gedurende de bezetting waren duizenden Belgen overal in het Derde Rijk gedeporteerd.

Hun terugkeer, meermaals het nieuws van hun overlijden, zorgde vanaf mei 1945 voor veel emoties.

Eén van de vele kampen waar Belgen werden ingezet als dwangarbeider, waren de kampen rond Kahla. Daar moesten de Belgen, naast zo'n 10.000 dwangarbeiders uit gans Europa, een immense ondergrondse fabriek bouwen. Doel van deze fabriek was de massa productie van de Me 262, 's wereld eerste operationele straaljager. De naam van de fabriek was "REIMAHG", wat stond voor "Reichsmarschall Hermann Göring", de naamgever van deze ondergrondse site.

De Belgen kwamen van over het ganse land en werden via konvoien per trein naar Weimar gebracht, van waar ze dan uiteindelijk in Kahla toekwamen. Sommige van de kampen moesten door de dwangarbeiders zelf worden gebouwd.

Naargelang de weken en maanden vergaan, gaat de gezondheid van de dwangarbeiders zienderogen achteruit. Het harde werk, shiften van 12 uur, weinig slaap, nog minder en slecht eten, willekeurige mishandelingen en ziektes doen het dodental steeds verder stijgen. Uiteindelijk zullen bijna 1.000 dwangarbeiders geregistreerd worden als overleden. Maar recent onderzoek brengt dit getal verder naar boven. Ook de Belgen worden hiervan niet gespaard.

Op 13 april 1945 wordt de fabriek door het Amerikaanse leger ingenomen en de omliggende kampen bevrijd. De dwangarbeiders dienen eerst te worden verzorgd, vooraleer ze in staat zijn om terug te keren naar België. Vele zullen nog sterven, dagen en weken na hun bevrijding.

De Belgen keren uiteindelijk via vliegtuig, trein en vrachtwagen terug naar België. Velen onder hen zullen nooit over hun ervaringen spreken en soms hun verhaal in het graf meenemen.

In mei 2020 willen we hen herdenken. Onze vereniging, de Förderverein "Mahn- und Gedenkstätte Walpersberg" e.V., Sitz Kahla bestaat sedert 2003 en heeft tot doel hun verhaal, maar ook de talrijke andere aspecten te bewaren voor de komende generaties. Je kunt het verhaal van de "REIMAHG" ook online ontdekken op www.walpersberg.de en ons contacteren op info@walpersberg.de.

Via deze weg trachten we een oproep te lanceren naar de kleine groep van overlevenden en de grote groep van familieleden om deel te nemen aan de herdenkingen volgend jaar begin mei 2020.

Maar ook documenten, foto's en verhalen zijn belangrijk. Hiervoor hebben we in België een direct contact. Anja Hellemans, zelf de kleindochter van een Belgische dwangarbeider, zorgt op haar beurt voor de historische erfenis van de Belgen die in Kahla waren. Je kunt Anja bereiken via anja.hellemans@skynet.be

Alvast bedankt voor de aandacht!

In naam van de Vereniging "Mahn- und Gedenkstätte Walpersberg" e.V., Sitz Kahla

Patrick Brion (Effectief lid van de Regionale Kortrijk)

GEDENKSTÄTTE – MEMORIAL WALPERSBERG

Le 8 mai 2020 coïncidera avec le 75e anniversaire de la fin de la Seconde Guerre mondiale en Europe. À ce moment, notre pays était libre de l'Occupant depuis quelques mois seulement et la vie normale revenait lentement. Cependant, nombre de familles nourrissaient encore l'espoir de revoir vivant leur père, leur frère, leur fils ou d'autres parents. Au cours de l'Occupation, des milliers de Belges avaient été déportés dans tout le Troisième Reich.

Leur retour, plusieurs fois la nouvelle de leur mort, provoqua beaucoup d'émotion à partir de mai 1945.

Parmi les nombreux camps où les Belges étaient employés comme travailleurs forcés, beaucoup se trouvaient autour de Kahla. Là-bas, les Belges ont dû construire une immense usine souterraine, aux côtés de quelque 10.000 travailleurs forcés amenés de toute l'Europe. Cette usine devait permettre la production en série du Me 262, le premier chasseur à réaction opérationnel au monde. Le nom de l'usine était « REIMAHG », qui signifie Reichsmarschall Hermann Göring, l'homonyme de ce site souterrain.

Les Belges sont venus de tout le pays et ont été transportés en convoi ferroviaire jusqu'à Weimar, où ils sont finalement arrivés à Kahla. Certains camps ont dû être construits par les travailleurs forcés eux-mêmes.

Au fil des semaines et des mois, la santé des travailleurs forcés se détériore sensiblement. Le dur labeur, les journées de travail de 12 heures, le peu de sommeil, la nourriture en quantité et qualité insuffisantes, les abus arbitraires et les maladies font augmenter encore le nombre de morts. À terme, près d'un millier de travailleurs forcés seront enregistrés comme décédés. Mais de récentes enquêtes d'archives font grimper ce chiffre encore plus haut. Les Belges ne sont pas épargnés non plus.

Le 13 avril 1945, l'usine est prise par l'armée américaine et les camps voisins sont libérés. Les travailleurs forcés doivent d'abord être pris en charge avant de pouvoir rentrer en Belgique. beaucoup mourront encore, des jours et des semaines après leur libération. Les Belges finissent par rentrer en Belgique par avion, train et camion. Beaucoup d'entre eux ne parleront jamais de leurs expériences et emporteront parfois leur histoire dans la tombe. Nous voulons les commémorer en mai 2020. Notre association, la Förderverein « Mahn- und Gedenkstätte Walpersberg » e.V., Sitz Kahla existe depuis 2003 et a pour but de préserver leur histoire ainsi que de nombreux autres aspects pour les générations futures.

Vous pouvez également découvrir l'histoire du "REIMAHG" en ligne sur www.walpersberg.de et nous contacter à info@walpersberg.de. De cette façon, nous essayons de lancer un appel au petit groupe de survivants, mais au grand groupe des membres de la famille, pour qu'ils participent aux commémorations l'année prochaine, au début du mois de mai 2020.

Mais aussi, les documents, les photos et les histoires sont importants. En Belgique, nous avons un contact direct pour cela. Anja Hellemans, elle-même petite-fille d'un travailleur forcé belge, s'occupe de l'héritage historique des Belges qui se trouvaient à Kahla. Vous pouvez joindre Anja via anja.hellemans@skynet.be

Merci pour votre attention!

Au nom de l'association "Mahn- und Gedenkstätte Walpersberg" e.V., Sitz Kahla

Patrick Brion (Membre effective de la Régionale de Courtrai)

De Grootte Oorlog

X X V I I .

De moorderijen te Dinant.

Wij hebben gezien dat de Franschen zich den 21n Augustus bij Dinant op den linkeroever der Maas terugtrokken.

Twee uhlanen, de een na den ander, kwamen dien namiddag de stad verkennen.

Om negen uur 's avonds daalde een auto met een tiental Deutsche soldaten den weg van Sorinne af. Een honderdtal soldaten volgden, en de vijand bleef te midden der rue St.-Jacques staan.

Toen gebeurde er iets vreeselijks.

Eensklaps sprongen de soldaten huilend en razend weg, wierpen bommen in keldervensters, spoten benzine in de huizen, strooiden brandpastillen en vuurden door ramen en deuren.

De bevolking verdook zich of vluchtte jammerend heen.

Weldra stond een aantal woningen in lichte laaie en hoorde men gewonden kermen. De bende verdween dan.

Auguste Georges, een werkmán der gasfabriek, was gefusilleerd. Sohét ontving zeven bajonetsteken. De beenhouwer Cleda was door kogels in een been en de dij gewond. De boerin Petit en haar dochtertje waren eveneens gekwetst. De moeder bezweek en het kind moest het rechterbeen afgezet worden. De werkliedenhuizen "La Cité" vlamden, en uit het vuur hoorde men de noodkreten van de familie Michel (vier leden) en van den timmerman Georges. Deze ongelukkigen werden levend verbrand.

In den nacht troeften de bewoners aan den oever der Maas samen (Quai de la Meuse). De brug mocht niet betreden worden. Om 7 uur des morgens begonnen de Fransche soldaten vluchtelingen in bootjes over te halen. 's Middags waren aldus 2.500 Dinanteezen aan de andere zijde, maar het hoofdkwartier verbood toen nog meerdere personen over te brengen.

Op den rechteroever bleven nog 3.000 inwoners.

's Zaterdag lag Dinant daar verlaten. Een nieuw treurspel, veel afschuwelijker nog dan hetgeen zich reeds afgespeeld had, bedreigde de gedoemde stede.

't Werd Zondag 23 Augustus. Namen viel en de Franschen tusschen Samber en Maas kregen bevel zich terug te trekken.

Reeds 's morgens vroeg rukte het Deutsche leger naar de Maas op. (De aanval van von Hausen, dien we vermeld hebben.)

De eenige honderden Franschen aan den linkeroever, konden hen tegen die beweging niets doen, en zagen hoe de vijand Dinant bezette.

Voetvolk van het 182e en 178e (Saksische) regiment rukte de stad binnen langs de wegen van Spontin en Celles, door de rue St.-Jacques en de rue St.-Croix.

Om 6 uur 's morgens bestormden de Duitschers de wijk "Fonds de Leffe". Ze tierden als duivels, stormden in de huizen en sleepten de gezinnen Jacquet, Verhulst, Grandjean, Mijotte en anderen naar buiten.

"Ge hebt op onze troepen geschoten, francstireurs!"

Zoo klonk het.

De mannen werden heen geleid. Vrouwen en kinderen volgden jammerend en weenend.

Ze zagen hoe de ongelukkigen tegen de zagerij neergeschoten werden.

De Duitschers rukten verder, verbrijzelden deuren en ramen, vuurden op de mannen die wilden vluchten en doodden anderen voor de oogen van hun gezin.

De familie Godanne verloor 10 leden. De jongste zoon, slechts 16 jaar oud, kreeg eerst genade, maar een onder-officier joeg hem ook naar den muur. Zijn moeder bemoedigde hem.

"Moed, mijn jongen!" riep ze. "Vertrouw op God. Wij zullen elkander in den hemel wederzien!"

Hij wendde zich een laatste maal naar zijn moeder en antwoordde:

"Ja, mama, tot weerziens in den hemel!"

Hij viel, door een kogel getroffen, bij het lichaam van zijn vader, dat van zijn broer en die van zes andere verwanten.

Dan was daar de blinde Pirt. Hij werd omgebracht met zijn zoon.

Dan is daar het geval van het gezin Fondair, uit den wijk "Fonds de Leffe". Het bestond uit vader, moeder en vijf kinderen. Men verwachtte binnen enkele weken het zesde... de Duitschers schoten den vader en de twee zonen neer. Een kindje van drie jaar was uit de armen van den vader gerukt en in het water geworpen. De moeder redde het, met gevaar van haar eigen leven. Dan werd ze met de twee overblijvende kleinen naar de abdij gejaagd, want haar oudste dochter, zeventien jaar oud, kreeg een kogel toen zij wilde vluchten. Men vond later haar verminkt lijk in den kelder van het afgebrande huis.

M. Naus werd gefusilleerd in aanwezigheid zijner vrouw. Deze moest insgelijks naar de abdij, en bij haar terugkeer zag ze hoe het lijk van haar echtgenoot in tweeën was gesneden.

En zoo duurden de moorderijen voort.

Veel mannen en vrouwen bevonden zich dus gevangen in de abdij der Witheeren.

Om 9 uur was daar mis en allen woonden ze bij. Pater Joseph, die den dienst verrichtte, noodigde de mannen tot de H. Communie. Hij wees er op, hoe de dood loerde. Die dood was aan de poort der abdij zelf.

Een officier kwam in het klooster en gebod de mannen zich te verzamelen.

Angstig vroeg men zich af wat er zou gebeuren.

De menschen waren onder den indruk van den tijd

Aan het einde van den dienst was er achter in de kerk een gemompel geweest: "De Duitschers zijn daar!" Men hoorde buiten de zware voetstappen en korte bevelen.

Toen de menigte zich naar buiten begaf, wachtte de vijand, en de officier riep :

"De mannen hier! De vrouwen daar!"

Sommige vrouwen wilden hun man bij zich houden.

"Men zal hun geen kwaad doen, hebt geen vrees", hernam de overste.

De vrouwen werden naar de poort der abdij teruggedreven. Zij begonnen te weenen, riepen de namen van man, zoon, broeder, vader, want een angstig voorgevoel benauwde hen. Ze moesten in de abdij, en de deur werd achter hen gesloten. Sommigen had men van hun echtgenoot moeten wegsleuren.

Een officier van het 178e regiment had den abt ontboden en hem gezegd :

"Men heeft uit uw abdij op onze troepen geschoten. Als ge ons binnen de twee uur geen 60.000 frank brengt, steken we uw gebouwen in brand."

De Witheeren konden met veel moeite 15.000 frank verzamelen. Dit heeft hun abdij gered.

Bij groepen van dertig tot veertig werden de mannen, die aldus onverhoeds overvallen waren geworden, voor een witten muur geleid. En onmiddellijk knalden schoten en vielen de ongelukkigen neer.

In de kerk hoorden de vrouwen die fusillade. Ze gilden, riepen, jammerden, bonsden tegen de deuren, willende weten wat daar buiten geschiedde.

Bij het huisje stapelden zich de lijken op. In den bloedigen hoop was nog eenige beweging. Men vernam gereutel, gekerm. Dan werd alles stil...

Maar nog waren de ellendelingen niet tevreden. Ze joegen boeren en burgers uit hun schuilplaatsen naar den muur, als nieuwe slachtoffers. Ze schoten op vluchtelingen.

De Duitschers liepen intusschen naar de Quai de la Meuse.

Van de overzijde vuurden de Franschen. De Duitschers zochten dekking achter den muur en trekken naar de voorstad St.-Pierre. In minder dan een uur brandde gansch Dinant... De vlammen sloegen ook uit den toren der collegiale kerk.

Door een raam der abdij zag de pater al die slachtoffers liggen, de meesten met hun gelaat tegen den grond.

En voortdurend brachten de Duitschers groepen van 2, 3, 5 en meer mannen naar den witten muur van het huis Servais en doodden hen.

Nee, te Leffe zelf waren de moorderijen nog niet geëindigd. De Duitschers vermoordden twee Norbertijnen, broeder Banq, 60 jaar oud, en kanunnik Nicolas Férère, 40 jaar en wierpen hun lichamen in de Maas.

Wij deelen nog een aantal gevallen mee :

Ruim dertig werklieden hadden zich in de brouwerij van de heeren Gaston en Léon Nicaise verborgen (Quartier St.-Pierre-Leffe). Kapitein Wilke, van het 178e infanterie-regiment, liet hen tegen den muur der brouwerij plaatsen. De heer Junius, leeraar aan het ge-

meentelijk atheneum, die met vrouw en kind in een kelder verborgen was, snelde toe en pleitte in 't Duitsch voor die medeburgers. De gewetenlooze officier liet hem bij de anderen drijven.

De heer Junius kwam nogmaals naar voren, moest opnieuw terug, evenals bij een derde poging. Dan trachtte hij de soldaten toe te spreken.

Maar een fluitje gilde. Schoten knalden. De slachtoffers stortten neer.

"Levenden, staat op !" riep kapitein Wilke in 't Fransch.

Geen antwoord.

De moordenaars juichten nog.

Cassart, een der veroordeelden, leefde nog, en was er getuige van hoe sommige soldaten enkelen hunner slachtoffers den pols voelden. Een vatte ook zijn hand. Cassart gaf zich reeds verloren. Maar neen, de Duitscher liet zijn hand vallen en ging heen.

Cassart en nog twee anderen konden zich redden.

De heer Junius stierf hier als een held.

Vrouwen en kinderen moesten met opgeheven handen voor de soldaten gaan, en werden uitgescholden, geslagen en mishandeld.

Wat tooneelen overal.

De werkman Hennion werd gedood onder de oogen van zijn 82-jarige moeder.

M. Poncelet stond in de gang van zijn huis bij zijn vrouw en zes kinderen. Een soldaat legde op hem aan.

"Ik hoop toch, dat ge niet een vader van zes kinderen zult dooden", sprak de burger.

Maar het schot viel, en Poncelet stortte stervend neer. Zijn vrouw met haar kinderen - het oudste was 11 en het jongste 1 1/2 jaar - werd naar de abdij gedreven. Ze bleef er vijf dagen gevangen. Toen ze terug in huis kwam, lag daar nog het lijk van haar man. De Duitschers hadden bij den doode gedronken en muziek gemaakt.

De heer Himmer, fabrikant, en zijn werklieden bevonden zich in de wolfabriek. De Duitschers trachtten de gebouwen in brand te steken. Meester en arbeiders traden naar buiten. De heer Himmer stapte vooraan. Hij riep zijn ambt van onder-konsul van Argentinië in en toonde zijn papieren. Een officier scheurde ze. De heer Himmer bood zijn gansch fortuin in ruil voor 't leven zijner werklieden.

"Wij moeten nu geen geld hebben, maar bloed !" riep de ellending.

En de soldaten dreven de ongelukkigen tegen een muur. Opnieuw knalden de geweren en vielen de bloedige lijken op elkaar.

De zieke conciërge Adelin, van 't Atheneum; de heer Georges Barry, een buurman die hem verpleegde, en een Spaansche knaap van 15 jaar werden op den koer van het gesticht gefusilleerd.

Bij de gasfabriek drongen de soldaten in de woning van Leon Lepas. De vrouw kwam naar voren. Men schoot haar neer. De man onderging hetzelfde lot. De oude moeder wilde hen helpen. Zij ook werd vermoord. De zieke grootvader zat in een zetel in den kelder. Hij werd daar gefusilleerd. De jongste zoon lag verborgen achter de lijken zijner ouders en bleef aldus gespaard.

M. Octave Prignon, gemeenteontvanger, was zeer godvruchtig. Elken dag leidde hij zijn jonge kinderen voor het beeld der H. Maagd boven het portaal der abdij, en liet hen daar een "Ave Maria" bidden. Dien dag moest hij daar sterven, en geknield, de oogen op het heilig beeld gericht, ontving hij het doodelijke schot.

De dag daalde. In de abdij weenden en kloegen de gevangenen vrouwen. Zij wisten nog niet alles wat er juist gebeurd was, maar vreesden voor hun man, hun zonen. Welk een angstige nacht!

's Morgens verscheen een officier en gebood hun, onder bedreiging gefusilleerd te worden, "Leve Duitschland!" te roepen.

Een ander officier liet hen nederknielen en "Leve de Keizer!" zeggen.

En velen gehoorzaamden, in de hoop hun verwanten te redden.

Een derde officier kon het geschrei der kinderen niet hooren en huilde:

"Als de kinderen nog zoo blijven schreien, schiet ik op u allen ... in den hoop!"

De vrouwen en kinderen bleven daar van Zondag tot Donderdag. Men schatte hun aantal op 1.500. Er was geen voedsel, en men at de rauwe groenten uit den tuin; kinderen schreiden van honger.

's Maandags werd de gansche abdij door een ruwe bende soldaten doorzocht. Men vond een verroest pistool, dat zeker al tien jaar in een nachttafel lag en niet meer vuren kon. In de kapel sloeg met de hellebaard van den kerkbaljuw aan. Daar had men nu de wapenen der francs-tireurs. En op zolder ontdekte men nog iets gevaarlijks: een lamp gemaakt van een granaathuls uit 1870.

Alle geestelijken moesten nu samenkomen. Soldaten stelden zich op twee rangen, blijkbaar om hen te fusilleeren.

De paters gaven elkaar de absolutie, namen afscheid als voor de eeuwigheid.

Maar neen, dan moesten ze weer naar buiten, langs brandende huizen en benden soldaten, die hen uitscholden en bedreigden. Zij werden in de regiment-school opgesloten waar zich reeds veel gevangenen bevonden. Later voerde men hen naar Marche, waar ze dan als onschuldig werden vrijgelaten. Mgr. Heylen, de bisschop van Namen, had tegen hun aanhouding krachtig geïnterced.

Doch wij moeten tot den gruwelijken Zondag terugkeeren. Wij hebben tot nu toe hoofdzakelijk over de voorstad Leffe gesproken. Duitschers trokken gansch Dinant door, razend, schietend, plunderend, brand stichtend.

Zij bespotten nog hun slachtoffers.

"Zing nu eens de "Marseillaise" die ge den 15n Augustus zoo luid hebt kunnen zingen!" klonk het herhaaldelijk.

De inwoners, die men nog aantrof, werden op een hoop gejaagd, uitgescholden, mishandeld. Sommigen, door wanhoop gedreven, sprongen in de Maas, om zwemmend den anderen oever te bereiken. Enkelen gelukten het, anderen werden door kogels in den stroom getroffen.

En intusschen laaiden de vlammen en plunderden officieren en manschappen de schoonste huizen. Vrouwen jammerden luid. Een riep voortdurend, dat er zes leden van haar gezin gefusilleerd waren. Clause, een groentenkoopman, betreurde 18 vermoorde verwanten.

In ravijnen en groeven hielden zich nog gevluchten schuil, angstig hun lot verbeidend.

Fransche soldaten schoten voortdurend van den anderen oever. Op de Quai de la Meuse verborgen de laffe Duitschers zich achter een rij meisjes en dwongen deze met zakdoeken te wuiven. Toen hield het vuur ginds op. Maar van achter hun schild van kinderen mikten de Duitschers nu naar de overzijde.

Om 4 uur klonk een geweldige slag. De aftrekken- de Franschen lieten de brug springen. De Duitschers waren hierover woedend. Ze moesten immers over den stroom den vijand in de flank aanvallen. En weer zouden de Dinanteezen het moeten bekoopen.

Dadelijk klonk het:

"De burgers hebben de brug opgeblazen!"

Nog hooger steeg de razernij toen een groep Franschen, die den terugtocht moesten dekken, de onvoorzichtige Duitschers, welke in hun dronkenschap naar den oever liepen, onder vuur namen en velen troffen.

Thans begon het drama van het huis Henri Bouille en den muur Tschoffen.

De prokureur des Konings te Dinant, de heer Tschoffen, deelde in een officieel verslag mede:

"Van de rue du Tribunal tot aan gene zijde van de gevangenis worden de misdaden bedreven door de troepen die van de Montagne Saint-Nicolas zijn afgedaald. Ik heb de nummers genoteerd van het 100e en 101e regiment-infanterie (Saksers).

De troepen, die langs dezen weg komen, beginnen terstonds te handelen evenals in de rue Saint-Jacques en te Fonds-de-Leffe: moord op een deel der mannen, gevangenneming van vrouwen en kinderen.

Wat de rest van het kwartier aangaat, hadden de bewoners een ongelijk lot.

Na bijeenverzameld en geruime tijd bijeengehouden te zijn in een straat, waar zij veilig waren tegen de kansen van den strijd, werden talrijke personen, (mannen, vrouwen en kinderen) naar een plaats gevoerd, waar de straat slechts aan één zijde bebouwd is; de andere zijde geeft rechtstreeks uit op de Maas. De gevangenen werden op een lange rij geplaatst, om te dienen als schild tegen het schieten der Franschen, terwijl de Duitse troepen achter dit levend bolwerk voorttrokken. De Franschen staakten het vuur in deze richting, zoodra zij zagen welke slachtoffers aan hun schoten waren blootgesteld. Eene jonge dame van twintig jaren, mej. Marsigny, werd nochtans gedood onder de oogen harer ouders; zij had een Franschen kogel in het hoofd gekregen. Onder de personen, die aldus waren blootgesteld, noem ik: mijn substituut, den heer Charlier, den heer Brichet, inspekteur van het boschwezen, den heer Dumont, kommissaris der wegen en hunne vrouw en kinderen. De gevangenen werden op die wijze ongeveer twee uren lang aan gevaar blootgesteld en daarna naar de gevangenis gevoerd.

Hetzelfde gebeurde met een groep burgers, bloot-

De Muur Tschoffen te Dinant.

gesteld aan het vuur der Franschen op de Place de la Prison. Men dwong hen voortdurend de armen opgeheven te houden. Onder hen was een tachtigjarige grijsaard, de heer Laurent, eere-voorzitter van het Gerechtshof, zijn schoonzoon, de heer Laurent, rechter, en diens vrouw en kinderen. Geen slachtoffers : de Franschen hielden op met vuren en de Duitschers konden zich vrijelijk bewegen. Na verloop van twee uren, opsluiting in de gevangenis. Ik geef eenige namen, omdat ze zijn van magistraten en ambtenaren, die ik zeer goed ken, maar men kan het getal dergenen, die deze behandeling ondergingen, veilig stellen op 150 personen ten minste.

De andere bewoners van het kwartier, evenals mijn gezin en ik, werden gevoerd bij Bouille. In het huis, den stal en de smederij waren wij opeengepakt, zoodat wij zelfs op straat gedrongen werden.

Degenen, die in de smederij waren, en waaronder ik behoorde, werden, gelijk ik gezegd heb, omstreeks 2 uur er uitgehaald en naar de gevangenis geleid.

De anderen werden omstreeks 6 uur gebracht tot niet ver van de gevangenis, tegenover mijn huis.

Daar zondert men van de groep de sterke mannen af en plaatst ze tegen den muur van mijn tuin in vier rijen."

Tot zoover dit verslag. De heer Tschoffen kon natuurlijk het drama niet zien. Dit verhalen we naar andere getuigenissen. Luitenant-kolonel Kielmansweg voerde hier het bevel.

"De grijsaards, vrouwen en kinderen moeten zich terugtrekken. Zij zijn vrij !" riep de officier.

Maar de vrouwen en moeders riepen op hun mannen en van op eenigen afstand bleven ze jammeren.

De officier stelde dan 120 mannen en jongelingen tegen den muur Tschoffen op.

Tweehonderd soldaten kregen bevel op het andere voetpad te gaan staan.

De veroordeelden begrepen wat hun lot zou zijn. Geroep om medelijden en genade klonk.

"Te laat !" huilde de officier. "Gij hebt op onze troepen geschoten. Er moet een les gegeven worden. Het vonnis wordt uitgevoerd !"

"Wij hebben niet geschoten !"

"We hebben geen wapen !"

"Genade, mijnheer ! O, spaar ons !"

"Heb deernis met vrouwen en kinderen !" zo klonk het. Wanhopig smeekten de weerloozen om hun leven.

En de vrouwen schreiden en kloegen en pleitten ook.

Wie kan het tooneel naar waarheid beschrijven ?

Twee gevangenen sprongen heen, snelden weg.

Een geweldig vuur brak los. De 120 slachtoffers vielen op elkaar. Een afschuwelijk tafereel ! Nogmaals schoten de Duitschers op den bloedigen hoop, waarin men og beweging waarnam, waaruit nog gekreun steeg.

En de soldaten dreven de weenende, gillende vrouwen en kinderen weg.

Schildwachten bewaakten de dooden.

Maar nog zijn alle slachtoffers niet bezweken. Om 9 uur 's avonds kwam er roering in dien luguberen stapel. Een jongeling richtte zich op. Een kogel had hem in de borst getroffen. De ongelukkige riep :

"Maman, à boire !" (Moeder, drinken)

De soldaten snelden toe en maakten den ongelukkige met bajonetsteken af.

Den volgenden middag zelfs kroop nog van onder de dooden, waarbij zijn vader en oom, zekere Georges Baudhuin tevoorschijn, die gered is geworden. Hij was in den voet getroffen.

Maar daarmee is het martelaarsboek van het arme Dinant nog niet volledig.

Wij halen hier nog eenige gedeelten uit het verslag van den heer Tschoffen aan :

"De troepen, die den weg van Froidvau afdaalden, bezetten de wijk "Penant". De bewoners worden dadelijk door de Duitschers aangehouden en van nabij bewaakt, dicht bij de rots Bayard. Wijn het vuur der Franschen verzwakt, beginnen de Duitschers een brug te

slaan. Evenwel enkele kogels hinderen ze nog. Uit hun schaarsheid besluiten de Duitschers, al of niet oprecht, dat ze afkomstig zijn van "vrijschutters". Zij sturen den heer Bourdon, toegevoegd griffier der recht-bank, naar den linkeroever, om aan te zeggen dat, zoo het vuren voortduurt, de gevangen inwoners zullen worden over de kling gejaagd. Deze gaat en daarna de Maas weer overstekend, keert hij terug in zijn hechtenis en verklaart aan de Deutsche officieren, dat hij zich heeft kunnen overtuigen, dat alleen Fransche soldaten schieten. Eenige Fransche kogels komen nog, en dan gebeurt iets monsterachtigs, dat geen mensch kan gelooven, indien er geen overlevenden waren om het te getuigen en indien de lijken met hun gapende wonden niet het onomstootelijkst bewijs leverden : de groep gevangenen, mannen, vrouwen en kinderen, wordt tegen een muur gedreven en neergeschoten met een machinegeweer.

Er vallen 80 slachtoffers !

Des avonds zoeken de Duitschers rond onder de dooden. Tusschen deze liggen eenige ongelukkigigen, die nog leven. Zij worden er vandaan gehaald, en aan het werk gezet, om een graf te delven voor de dooden. Zij zullen naar Duitschland worden gevoerd. Onder hen is een knaap van vijftien jaar, de zoon van den griffier Bourdon, gevonden onder de lijken van zijn vader en zijn moeder, zijn broer en zijn zuster, die doodgeschoten zijn.

Onder degenen, die begraven worden is eene vrouw, die nog leeft; zij zucht. Het doet er niet toe. Haar lichaam wordt bij de overigen in den kuil geworpen.

Deze moorderij werd gepleegd door het 101e regiment-grenadiers van het 11e Saskische legerkorps, gekommandeerd door generaal Elsa, Majoor Schlick, van het 18e bataljon, voerde hier het bevel.

Onder de slachtoffers waren de volgende zeventien kinderen van minder dan 15 jaar :

Auguste Bara, 15 jaar; Charles Lemaire, 13 jaar; Jeanne Bourdon, 13 jaar; Jules Kinique, 12 jaar; Marthe Beaujot, 11 jaar; Margueritte Morelle, 11 jaar; René Dupont, 10 jaar; Joseph Dupont, 8 jaar; Florent Gaudinne, 8 jaar; Maria Beuajot, 6 jaar; Claire Struvay, 2 jaar; Cilda Marchot, 2 jaar; Maurice Betemps, 19 maanden; Gilda Genon, 19 maanden; Felix Balleux, 16 maanden; Nelly Paulet, 1 jaar; Mariette Fivet, 3 weken.

"Linkeroever van de Maas.— De Duitschers zijn de rivier overgestoken.

Het kwartier Saint-Médard heeft betrekkelijk weinig te lijden gehad; de dooden zijn er niet talrijk. Dit is de wijk, waar de meeste huizen zijn blijven staan.

Voorstad van Neffe.— De Duitschers doorzoeken de huizen, steken er een groot aantal in brand, terwijl zij andere ongerept laten. De bewoners worden in vrijheid gelaten; anderen, uit hun huizen verdreven, worden op den weg neergeschoten; wederom anderen worden gevangen genomen en naar Duitschland gevoerd. Elders worden geheele gezinnen vermoord zonder aanzien van leeftijd of geslacht (o.m. Guery en Morelle). Een huis staat in brand; eene vrouw met een verbrijzeld been bevindt zich daar alleen. De inwoners vragen aan de soldaten verlot haar te mogen redden. Dit wordt geweigerd

en de ongelukkige wordt levend verbrand.

In een waterleiding, onder den ijzeren weg, hebben een veertigtal personen hun toevlucht gezocht. Men schiet op hen en werpt hen met handgranaten, en zoo doodt men 24 menschen, waarbij 8 vrouwen en 9 kinderen. De overlevenden besluiten er uit te komen, en de mannen worden gevangen genomen om naar Duitschland gevoerd te worden.

Op Maandag 24 Augustus nemen de Duitschers de bewoners gevangen van de rue Grande, die men den avond te voren gespaard had. Zij worden opgesloten bij de Witheeren.

De weinige personen, die het wagen uit de huizen te komen, welke het vuur gespaard heeft in de andere wijken, worden of gevangen genomen of opgejaagd met geweerschoten. Verscheidene worden gedood, vooral door de soldaten, die over de Maas schieten. De hoogen, die de stad beheerschen, worden bewaakt. Van de inwoners die langs die zijde trachten te ontkomen, slagen er eenigen, terwijl de meesten worden gevangen genomen of gedood.

Vernielde brug over de Maas te Dinant.

Wordt vervolgd